E

टिळक महाराष्ट्र विद्यापीठ, पुणे

संस्कृत विशारद (बी.ए.) – बहिःस्थ

परीक्षा : जून–जुलै – २०२२

सत्र ६ वे

विषयः वेणीसंहारम् (19E466)

दिनांक : २५/०६/२०२२ **गुण :८०** **वेळ : स. १०.०० ते १.००**

सूचना : सर्व प्रश्न अनिवार्य

प्र.१. चतुर्णां श्लोकानां स्वभाषया अनुवादं कुरुत। (२४)

१) आशस्त्रग्रहणादकुण्ठपरशोस्तस्यापि जेता मुनेस्तापायस्य न पाण्डुसूनुभिरयं भीष्मः शरैः शायितः।
प्रौढानेकधनुर्धरारिविजयश्रान्तस्य चैकाकिनो बालस्यायमरातिलूनधनुषःप्रीतोऽभिमन्योर्वधात्।।

२) चञ्चद्भुजभ्रमितचण्डगदाभिघातसंचूर्णितोरुयुगलस्य सुयोधनस्य।
स्त्यानावनद्धघनशोणितशोणपाणिरूत्तंसयिष्यति कचांस्तव देवि भीमः।।

३) आजन्मनो न वितथं भवता किलोक्तं, न द्वेक्षि यज्जनमतस्तवमजातशत्रुः।
ताते गुरौ द्विजवरे मम भाग्यदोषात् सर्वं तदेकपद एव कथं निरस्तम्?।।

४) यो यः शस्त्रं बिभर्ति स्वभुजगुरुमदः पाण्डवीनां चमूनां,
यो यः पाञ्चालगोत्रे शिशुरधिकवया गर्भशय्यां गता वा।
यो यस्तत्कर्मसाक्षी, चरति मयि रणे यश्च यश्च प्रतीपः,
क्रोधान्धस्तस्य तस्य स्वयमपि जगतामन्तकस्यान्तकोऽहम्।।

५) हत्वा पार्थान्सलिलमशिवं बन्धुवर्गाय दत्त्वा
मुक्त्वा बाष्पं सह कतिपयैर्मन्त्रिभिश्चारिभिश्च।
कृत्वान्योन्यं सुचिरमपुनर्भावि गाढोपगूढं
संत्यक्ष्यावो हततनुमिमां दुःखितौ निवृत्तौ च।।

६) कृष्टा केशेषु कृष्णा तव सदसि पुरः पाण्डवानां नृपैर्यैः,
सर्वे ते क्रोधवह्नौ कृतशलभकुलावज्ञया येन दग्धाः।।
एतस्माच्छ्रावयेऽहं, न खलु भुजबलश्लाघया, नापि दर्पात्,
पुत्रैः पौत्रैश्च कर्मव्यतिगुरुणि कृते तात साक्षी त्वमेव।।

प्र.२ चतुर्णां वाक्यानां ससन्दर्भं स्पष्टीकरणं कुरुत। (२४)

१. स्वस्था भवन्तु मयि जीवति धार्तराष्ट्राः।
२. शतसंख्या पुनरियं सानुजं स्पृशतीव माम्।
३. सैनापत्यं स्वरंग्रहणप्रणयसमाश्वासनया मन्दसन्तापं करोमि
४. दैवायत्तं कुले जन्म मदायत्तं तु पौरुषम्।
५. पाञ्चालीकेशग्रहणकुसुमस्य, फलं परिणमति।
६. न घटस्य कूपपतने रज्जुस्तत्रैव प्रक्षेप्तव्या।

प्र.३. एकं विषयं अधिकृत्य निबन्धं लिखत। (२०)

१. 'वेणीसंहार' नाटकस्य नायकः कः? तस्य व्यक्तिचित्रणं कुरुत।ः

अथवा

२. 'वेणीसंहारे' पञ्चमोऽङ्कः उत्तमः अङ्कः अस्ति।' अस्य विधानस्य परीक्षणं कुरुत।

प्र.४. टिप्पण्यौ लिखित। (१२)

१. नान्दिश्लोकाः

२. तृतीयाङ्कस्य प्रवेशकः

३. प्रथमाङ्कस्य रसग्रहणम्